

ایران

صاحب‌انتیاز:
خبرگزاری جمهوری اسلامی

اذان ظهر ۱۲/۰۹ | اذان مغرب ۱۷/۲۴ | نیمه شب شرعی ۲۳/۲۵ | اذان صبح فردا ۵/۴۵ | طلوع آفتاب فردا ۷/۱۵

امام‌حسن‌عسکری(ع):

چه بد بنده ای است بنده ای که دورو و دو زبان باشد!

سخن روز

گزیده تحف العقول، ص ۶۸

نگاره

نیما شاه‌مهری

جولان امیکرون در روزهای آغازین سال ۲۰۲۲ میلادی

هنرمندان در فضای مجازی

۷۵ روز به پایان سال سخت ۱۴۰۰ مانده است. در این روزها هنرمندان اخبار فعالیت‌های‌شان را با مخاطبان خود به اشتراک می‌گذارند.

زادروز

امروز تولد حسین محی‌الدین الهی قمشهای نویسنده، مترجم و پژوهشگر ایرانی حوزه عرفان، ادبیات و فلسفه هنر است. او فرزند مهدی الهی قمشهای وطیبه تربیتی است که ۱۴ دی ۱۳۱۸ در تهران به دنیا آمد. تحصیلات ابتدایی، متوسطه و دانشگاهی را به ترتیب در دبستان دانش، دبیرستان مروی و دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه تهران تا درجه دکتری به پایان برد و نیز تحصیلات حوزوی را نزد پدر و استادان دیگر دنبال کرد. جذایبت سخنرانی الهی قمشهای و نیز حافظه قوی او در پیوند دادن میان موضوعات سخنرانی‌ها بااشعار معروف ادبیات زبان فارسی، عربی و انگلیسی از ویژگی‌های او برشمرده شده، به طوری که روی طیف وسیعی از مخاطبان داخل و خارج کشور، دارای اثرگذاری عمیقی بوده است.

چهره ها

علی داوودی شاعر و پژوهشگر در صفحه خود با انتشار عکسی از حاج قاسم شعری به یاد او سرود است. او شعر خود را «با یاد آن مجاهد بزرگ زندگی» شروع کرد و در ادامه نوشت: «پس زندگی جنگ‌است و جنگ‌است و مگر جنگ/پس زخم روی زخم تقدیری سراسر جنگ/ ما زاده تعظیم ما را خانه میدان‌است/با مرگ همخونیم باری ای برادر جنگ.»

عبدالحکیم بهار فعال فرهنگی و مروج فرهنگی که در صفحه خود به معرفی کتاب و فعالیت‌های فرهنگی می‌پردازد با انتشار عکسی دو نفره از خود و یکی از هنرمندان در چابهار در باره موسیقی نواحی نوشت: «شبی به‌یاد ماندنی، با یکی از بهترین‌های موسیقی ایران و بلوچستان- استاد محمدعلی محمدحسنی عزیز.»

پروین علیپور مترجم در صفحه خود خبر از انتشار کتاب «ماهی پرواز می‌کنند!» داده است. این کتاب در سال ۱۳۹۶ برگزیده کتاب کودک شده و نشر چشمه آن را چند بار تجدید چاپ کرده است. او درباره این کتاب نوشت: «ای کاش کتاب‌هایی از این دست، به مراکز تربیت معلم راه پیدا کنند، تا زحمت یاد دادن «خواندن» را برای آموزگاران و نگرانی یاد گرفتن آن، را برای دانش آموزان به نحو چشمگیری کاهش دهند!»

دنیای نشر

صفحه اینستاگرامی نشر چشمه خبر داده که بزودی کتابی از یک نویسنده لهستانی منتشر خواهد کرد. در توضیح این خبر آمده: «الگا توکارچوک راوی فضاهای غیرمتعارفی است که از ترکیب چند ژانر شکل می‌گیرد. این نویسنده برجسته لهستانی، که در سال ۲۰۱۸ جایزه ادبی نوبل را از آن خود کرد، در رمان «بر استخوان‌های مردگان» اسخناری می‌آفریند که تا لحظه آخر مخاطب را می‌فریبد. توکارچوک در اکثر رمان‌هایش چنین رویه‌ای پیش می‌گیرد و همین مؤلفه است که شیوه او را منحصربه‌فرد کرده. بر استخوان‌های مردگان سال ۲۰۰۹ منتشر شده و یکی از شاخص‌ترین رمان‌های اوست.» نشر مرکز هم خبر چاپ «زبان‌شناسی ایرانی» را در صفحه اینستاگرامی خود منتشر کرده و نوشته: «این کتاب به بیان کوشش‌ها و دستاوردهای ایرانیان در رشته زبان‌شناسی می‌پردازد، از یک سو موضوع مدارا و سوی دیگر شخصیت‌مدار و پیشگام‌مدار است واز آن‌رو که از لحاظ زمانی تا قرن دهم هجری و از لحاظ مکانی حوزه مرزهای جغرافیایی کمابیش قدیم و جدید ایران را در برمی‌گیرد، می‌تواند موقعیت‌مدار نیز باشد.»

خاطره‌بازی

امین تارخ هم با انتشار عکسی قدیمی از بهمن بیگی یاد این نویسنده بزرگ ایل قشقایی و بنیانگذار آموزش و پرورش عشایری در ایران را زنده کرد. او نوشت: «این اولین ماشینی است که «اصل چهار ترومن» حدود ۶۰ سال پیش به بهمن بیگی داد. بهمن بیگی با این ماشین در جنگل‌های کهگیلویه و بویراحمد می‌رفت تا مدارس را بازرسی کند. در اینجا این دانش‌آموز که مریض بود، فهمید که به مدرسه‌اش بازرس آمده و او را ندیده است. از جنگلی که سکونت داشت، پایین می‌آید و جلوی ماشین بهمن بیگی را می‌گیرد که «آقای بازرس مرا هم امتحان کنید.» همان طور که در عکس می‌بینید، پاهای این پسر برهنه است. این پسر الان دکتر «سامان نیک‌اقبال» و عضو پیوند اعضای خاورمیانه است. تابستان امسال ایشان و دکتر

«ملک حسینی» که «بیمارستان پیوند اعضا» را دارند، ده هزارمین پیوند عضو را جشن گرفتند. در این جشن ۱۰ پرسفوسونیز از ۱۰ کشور آمده بودند… در ادامه این بازیگر سینما، تلویزیون و تئاتر خطاب متن خود را پرفسور نیک اقبالان قرار داد و برای او آرزوی عمر بلند و سلامتی کرد: «هنگامی که این تصویر و متن را دیدم، غریب شادی سر دادم و فریاد خوشحالی کشیدم. دوستی شما برای من افتخاری است پس بزرگ.»

یادداشت

مهران رجبی و سردار سلیمانی در یک پرواز

مهران رجبی، زمانی که اهواز سبز آمده بود، ما با گروهی از هنرمندان به اهواز رفته بودیم و در آنجا نمایش عروسکی و کارهای سرگرمی برای مردمی که در اردوگاه‌های سیزده بودند، اجرا می‌کردیم. هنگام برگشت از سفر، وقتی به فرودگاه مهرآباد رسیدیم، ساعت یک و نیم شب بود و دیدم چند نفر زودتر از ما حرکت می‌کردند تا تا به پایین برسند و کسی را که نفر اول بود، خیلی شبیه حاج قاسم دیدم. به پسرم گفتم، او حاج قاسم بود و پسرم با خنده گفت: «آ‌خه حاج قاسم با هواپیمای ما میاد؟» و بعد شنیدم نفر پشت سری گفت: «بله حاج قاسم بود، در ردیف هفت پرواز ما نشسته بود.» روزی که سردار سلیمانی شهید شد، صبح فرزندم را از خواب بیدار کردم و گفتم باشو رفیق‌ت شهید شد! علی‌رضای از خواب پرید و گفت حاج قاسم شهید شد؟ و آن روز حال خیلی بدی را تجربه کرد.

بخشی از صحبت‌های این بازیگر در برنامه «قدمگاه»

یادداشت

جغرافیای زبان فارسی، وسعت قابل توجهی را شامل می‌شود، از ایران گرفته تا افغانستان و تاجیکستان و حتی بخش‌هایی از کشور هندوستان را در برمی‌گیرد. با این حال ما ملت‌هایی که فارسی به گذشته و امروزمان گره خورده تا مدت‌ها به دلایلی از هم دور مانده بودیم، مسائلی که برخی به شناخت کم و قسمتی هم به سوءتفاهم‌هایی بازمی‌گردد که بخشی از آنها هم به مفاخر این جغرافیا هم کشیده شده و سوءتفاهم‌ها و چالش‌هایی را سبب شده است.

با این حال طی دو، سه دهه گذشته و بویژه یک دهه اخیر شاهد شکل‌گیری تعامل خوبی میان نویسندگان و شاعران کشورهای مذکور هستیم؛ ارتباطی که پیش از همه میان اهالی ادبیات ایران و افغانستان صورت گرفته است. هرچند این میوه فرهنگی در نتیجه بنای خوبی است که در اواخر دهه شصت گذاشته شد و در دهه هفتاد نیز ادامه پیدا کرد، در تاریخ یاد شده شاهد معرفی ادبیات افغانستان به جامعه ادبی و کتاب دوست ایرانی بودیم و بالعکس آن نیز صورت گرفت و افغانستانی‌ها هم بیش از پیش با آثار ادبی ایرانیان آشنا شدند.

از همین رو رسانه‌ها و همین‌طور نهادهای فرهنگی هم توجه بیشتری به چنین ضرورت‌هایی نشان داده و می‌دهند. در هفت، هشت سال اخیر رسانه‌های ایرانی به شکل بی‌سابقه‌ای به مسائل

محمد کافم کافمی شاعر و نویسنده افغانستانی

جغرافیای زبان فارسی، وسعت قابل توجهی را شامل می‌شود، از ایران گرفته تا افغانستان و تاجیکستان و حتی بخش‌هایی از کشور هندوستان را در برمی‌گیرد. با این حال ما ملت‌هایی که فارسی به گذشته و امروزمان گره خورده تا مدت‌ها به دلایلی از هم دور مانده بودیم، مسائلی که برخی به شناخت کم و قسمتی هم به سوءتفاهم‌هایی بازمی‌گردد که بخشی از آنها هم به مفاخر این جغرافیا هم کشیده شده و سوءتفاهم‌ها و چالش‌هایی را سبب شده است.

با این حال طی دو، سه دهه گذشته و بویژه یک دهه اخیر شاهد شکل‌گیری تعامل خوبی میان نویسندگان و شاعران کشورهای مذکور هستیم؛ ارتباطی که پیش از همه میان اهالی ادبیات ایران و افغانستان صورت گرفته است. هرچند این میوه فرهنگی در نتیجه بنای خوبی است که در اواخر دهه شصت گذاشته شد و در دهه هفتاد نیز ادامه پیدا کرد، در تاریخ یاد شده شاهد معرفی ادبیات افغانستان به جامعه ادبی و کتاب دوست ایرانی بودیم و بالعکس آن نیز صورت گرفت و افغانستانی‌ها هم بیش از پیش با آثار ادبی ایرانیان آشنا شدند.

از همین رو رسانه‌ها و همین‌طور نهادهای فرهنگی هم توجه بیشتری به چنین ضرورت‌هایی نشان داده و می‌دهند. در هفت، هشت سال اخیر رسانه‌های ایرانی به شکل بی‌سابقه‌ای به مسائل

قصه مهاجران

سایه روشن

درسال‌های اخیر، موج مهاجرت از ایران آنچنان فزاینده بوده که بسیاری از ما دوستان و عزیزانی خارج از سرزمین مادری داریم. مستند «جا به جایی یا نا به جایی» ساخته پریرسا گرگین که برای نخستین بار در یازدهمین جشنواره «سینماحقیقت» نمایش داده شد به این موضوع پرداخته است. فیلم روایتی صمیمی و دلنشین از مشکلات و مسائل مهاجران ایرانی دارد، بی‌آنکه به دام شعارهایی بیفتد که مهاجرت را منفی تلقی کرده و مهاجران را انسان‌هایی ناامید و شکست خورده می‌داند. فیلمساز می‌کوشد راوی صادق رنج‌ها، امید و تنهایی مردان و زنانی باشد که برای دست یافتن به رؤیای زندگی بهتر جلای وطن می‌کنند.

«جا به‌جایی…» مانند اغلب مستندهای این روزها، بخش مهمی از روایت را بر دوش آنهایی گذاشته که مقابل دوربین از تجربه شخصی‌شان صحبت می‌کنند. مردان و زنانی که به ایران بازگشته‌اند، به این دلیل که زندگی در سرزمین مادری برایشان دلنشین‌تر بوده و آنهایی که ترجیح داده‌اند وطن را در خاک دیگری بنا کنند. امتیاز فیلم پریرسا گرگین این است که علاوه بر این که به مهاجران اجازه می‌دهد حرف‌هایشان را بگویند، به بیننده هم این فرصت را می‌دهد که از میان قرائت‌های مختلف

از سفر، هجرت و تجربه مهاجر بودن در سرزمینی بیگانه، آنچه به سلیقه و قلیش نزدیکتر است انتخاب کند. سازنده فیلم که

روزی تا پای مهاجرت رفته و به نظر می‌رسد همچنان در سوسوه مهاجرت است، مسأله شخصی خود را در قالب اثری ساده اما پذیرفتنی با مخاطبش در میان می‌گذارد و

پای درد دل آنهایی می‌نشیند که کوشیده‌اند رؤیای بهتر زندگی کردن را تجربه کنند. «جا به‌جایی…» با آنکه درباره ترک وطن است، اما در اغلب پلان‌هایش می‌شود دلتنگی برای وطن را دید، وطنی که هر جای جهان که باشیم در قلبمان به آن عشق می‌ورزیم.

مستند «جا به جایی…» به‌دلیل موضوع و ساختارش از آن جنس مستندهای پربیننده است که قطعاً در پخش تلویزیونی مورد توجه قرار می‌گیرد. فیلمساز در کنار انتخاب یک موضوع حساس اما ملموس، روایتی چند جانبه و متکثر دارد، نه به دیدگاه و تلقی رسمی نزدیک می‌شود و نه به تصور کلیشه‌ای و یک سونگر از پدیده مهاجرت آویزان شده است. اعتبار می‌گیرد، از این جهت، «جا به‌جایی…» می‌تواند تماشاگرانی از طیف‌های مختلف را با خود همراه کند، بی‌آنکه بخواهد برای آنها نسخه‌ای بیپید یا نصیحت‌شان کند. مستند پریرسا گرگین که دراکران آنلاین جشنواره «سینماحقیقت» از پربیننده‌های این دوره بود نشان می‌دهد رویکرد تازه و صادقانه به موضوعات تکراری یا ملتهب می‌تواند تبدیل به فیلمی شود که از منظر متفاوت و با لحنی جدید معضلی بزرگ را واکوی کند.

«شیرازه کتاب»

در ایستگاه جدید

پیشنهاد

تازہترین شماره ماهنامه اختصاصی کتاب و کتابخوانی «شیرازه کتاب» به مدیر مسؤلی یاسر احمدوند و با صاحب امتیازی «مجمع ناشران انقلاب اسلامی» روانه کیوسک‌های مطبوعاتی شد.

بخش نخست این شماره با سرفصل «خانواده نشر» به گزارش‌ها و گفت‌وگوهای مختلفی در حیطه نشر اختصاص پیدا کرده، در این بخش «پایان ماراتن‌ها کتابخوانی پویا با فروش ۶۵ هزار نسخه‌ای»، «گزارش دومین جشنواره ادبی شهید حاج حسین همدانی»، «گفت‌وگو با محمدباقر انصاری، رئیس مؤسسه بوستان کتاب» از جمله نوشته‌های پیش روی مخاطبان هستند.

پرونده ویژه این شماره به جایزه ادبی شهید اندرزگو اختصاص دارد که در آن مطالب متنوع درج شده، از جمله گفت‌وویی با محمدعلی مردادی، دبیر اجرایی جایزه شهید اندرزگو با محورهای «فراز و فرودهای یک جایزه ادبی»، «جان ستاندن در دنیای واژگون»، بخش‌هایی از گفته‌های وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در اختتامیه این رویداد ادبی با موضوع «جهت‌گیری کلان ما، حمایت از تولیدات در تراز انقلاب اسلامی است» و البته گفت‌ووهایی با داوران جایزه شهید اندرزگو هم در این شماره منتشر شده‌اند.

قسمت دیگری از این ماهنامه تخصصی با عنوان «طعم کتاب» مطالبی برای علاقه‌مندان داستان‌نویسی را در خود جای داده است. «نکته‌های نوشتن: چگونه داستان بنویسیم؟»، «نگاهی به کتاب این صدف انگار مروری‌ند ارده»، «گفت‌وگو با اسماعیل ابراهیمی» و همچنین مصاحبه‌ای با محبوبه زارع، نویسنده کتاب پادرمیانی از آن جمله هستند.

کافه شیرازه به نوشتارهای مختلفی با محوریت انقلاب اختصاص پیدا کرده؛ «انقلاب از زبان شاه» نوشته عاطفه جعفری، «کارتر علیه شاه؟»

نوشته مهدی خانعلی‌زاده، «کسی انقلاب خودش را نمی‌دزد!» نوشته مجتبی دانش طلب، «داستان انقلاب را به مدارس ببریم» نوشته میثم رشیدی مهرآبادی، «بفرمایید یک ژس تصویر هوایی از تاریخ» نوشته محمداصادق علیزاده و «وارونگی ارزشی و قضایوی تاریخی» نوشته حاتم ایتسام مطالب بخش پایانی ماهنامه اختصاصی «کتاب شیرازه» هستند.

گفتنی است که سردبیری این نشریه را مهدی سلیمانی بر عهده دارد که زینب آزاد، فاطمه بهمنی، محمد تفرشی، زهرا یهودی، فاطمه سلیمانی ازندیانی، حسین زارعی‌عظیمیان و سیده نرگس نظام‌الدینی اعضای تحریریه آن هستند. این شماره ویژه ماه‌های مهر، آبان و آذر سال جاری است که به قیمت ۴۰ هزارتومان در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفته است.

حالا دوره جنگ وجدانه، دیگه نمی‌شه از هر طرف یاد اومد، از همون‌ور رفت. به وقتی بود که می‌شد کنار کود و استاد یا توی خونه موند و کاری به کار هیچ‌کس نداشت. اما امروز دیگه نمی‌شه؛ امروز جنگ عمومیه.

چشم انتظار در خاک رفتگان / میگل آنخل آستوریاس/ سروش حبیبی

آینده‌نگری راه رسیدن به

سعادت دنیا و آخرت

نکته

اسماعیل علوی دبیر گروه پایداری

دوران‌اندیشی و آینده‌نگری از روی فکر و تدبیر نیست، بلکه الهام فطری بوده و غریزه، هدایتگر آن است. حال آنکه حتی فعالیت‌های غریزی انسان نیز جهت برآوردن خواش‌های نفسانی درنیل به تمایلات و دفع مخاطرات براساس تدبیراست. چه رسد به فعالیت‌های آینده‌نگرانه که محرک مناسب مصلحت‌اندیشی و عاقبت‌نگری بوده و بر مبنای محاسبه و سنجش عقل انجام می‌پذیرد.

انسان در انجام کلیه کارهایی که صلاح خود را در آن دیده یا با ترک آن شر و بدی را از خود دور می‌سازد، براساس دوران‌دیشی و آینده‌نگری انجام می‌دهد. البته با توجه به این نکته که افراد از جهت تعالی روح، تربیت و رشد معنوی متفاوتند، فقراً توجه آنان به عاقبت‌اندیشی و رعایت خیر و مصلحت خویش هم متفاوت خواهد بود. زیرا به هر نسبت که انسان در شئون حیوانی بیشتر فرو رفته باشد، به کامجویی و لذت‌طلبی گرایش بیشتری دارد. همچنین به هر نسبت که در جنبه عقلی رشد بیشتری یافته باشد مال اندیشی و فعالیت‌های تدبیری‌اش گسترده‌تر خواهد بود. چرا که محرک انسان در پیروی از میل و خواش‌های نفسانی، «لذت‌جویی» بوده و محرک وی در مصلحت‌اندیشی، «اراده» است. ارضای خواهش‌های نفسانی برای آدمی لذت‌آفرین و اعمال مال‌اندیشی و عاقبت‌بینی ممکن است با سختی و رنج و زحمت همراه باشد. اما فرجامی رضایت‌بخش و همراه با خشنودی در پی خواهد داشت.

اساساً لازمه یک زندگی سعادت‌مندانه مال‌اندیشی عاقلانه است. از این جهت اسلام آن را مورد توجه کامل قرار داده ودر تعالیم مکتب‌بدان توصیه‌های اکید شده است. اولیای دین ضمن سخنانی خاطر نشان کرده‌اند که عالیت‌ترین فعالیت‌های عقلی در بستر تدبیر و دوران‌دیشی تحقق می‌یابد. در همین خصوص است گفته امام باقر(ع) که فرمود: «تدبیر امور (براساس آینده‌نگری)، برترین مظهر عقل است…» بسیاری از نامالیحات و انحراف‌هایی که در طول زندگی دامنگیر مردم می‌شود و آنان را دچار ناکامی و شکست می‌کند و احیاناً به گناه و اعمال ناشایست وامی‌دارد ناشی از بیروی هوای نفس و تمایلات غریزی و سرپیچی از فرمان عقل و ندای وجدان است. اینان تدبیر نمی‌نمایند، به عواقب اعمال خود نمی‌اندیشند و پیرامون صلاح و فساد کارهایی که انجام می‌دهند فکر نمی‌کنند. چنین است که بر اثر غفلت همواره در معرض انواع آلام و مصایب‌اند. امیرالمؤمنین علی(ع) در این ارتباط می‌فرماید: «آن‌کس که بدون تدبیر و عاقبت‌اندیشی به عملی دست‌بزند خویشتن را عمداً در معرض بلا و مصایب قرار می‌دهد.

غرایز و تمایلات نفسانی در صورت قدرت یافتن و نیرومندی، برانسان سلطه یافته، شان انسان را تنزل داده و در مسیر خواهش‌های نفس سوق می‌دهد.

غرایز کور و بی‌شعورند، خوب و بد و روا و ناروا را از یکدیگر تمیز نمی‌دهند. فقط به ارضای تمایلات نفسانی اهتمام دارند. در چنین وضعیتی انسان از انسانیت خود فاصله گرفته و همچون حیوان که نمی‌تواند به آینده خود فکر کند، در عمل نسبت به آینده و مصلحت خویش بی‌توجه خواهد بود. در نتیجه از شئون انسانی خویش فاصله خواهد گرفت. چرا که انسان برای قرار داشتن در مدار انسانیت خود محتاج مال‌اندیشی و آینده‌نگری است. آینده‌نگری در تعالیم اسلام هم جنبه دنیایی داشته و هم مفهومی آخرت‌اندیشانه است. از این‌رو تعالیم دین برای ساختن فردای بهتر در زندگی توصیه‌هایی کرده که بیشترین اهتمام اسلام درخصوص مال‌اندیشی و توجه به آینده آخرتی است. بدین معنا که از باورمندان به مکتب مؤکداً خواسته‌شود تا توجه کنند چه چیزی را برای آینده خود ذخیره می‌کنند، عذاب اخروی یا فلاح و سعادت؟! از این‌رو آینده‌نگری یک اصل اساسی در زندگی فرد مسلمان بوده و در دستور دینی گنجانده شده است. در این رابطه خداوند در آیه ۱۸ سوره حشر می‌فرماید: «ای مؤمنان! از خدا پروا دارید، و هر کسی از شما بنگرد که برای فردا چه چیزی از پیش فرستاده است؛ تقوا پیشه سازید، که خدا به آنچه می‌کنید داناست.»

عکس نوشت

یادسردار